

Republika Hrvatska
Županijski sud u Varaždinu
Varaždin, Braće Radić 2

Poslovni broj: 27 GŽ-227/2021-2

REPUBLIKA HRVATSKA

RJEŠENJE

Županijski sud u Varaždinu u vijeću sastavljenom od sutkinje Sanje Bađun kao predsjednice vijeća, sutkinje Amalije Švegović kao izvjestiteljice i članice vijeća i suca Milka Samboleka kao člana vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Gorup – Stočarstvo d.o.o. u stečaju, Tomaševac 2, Klanjec, OIB: 97328499380, zastupanog po stečajnoj upraviteljici Biserki Jakić iz Zagreba, Gredice 3, OIB: 245641646189, poslovna adresa i sjedište u Zagrebu, Ulica Marijana Haberlea 10, a ona po punomoćnici Nicole Kwiatkowski, odvjetnici u Zagrebu protiv tuženice Ruže Rastija iz Slatine, A. Kovačića 8. OIB: 08361876335, zastupane po punomoćniku Vladimiru Olbini, odvjetniku iz Zajedničkog odvjetničkog društva Olbina i Šteher u Našicama, radi isplate, povodom žalbi tužitelja i tuženice izjavljenih protiv presude Općinskog suda u Virovitici, Stalne službe u Slatini poslovni broj Povrv-99/2015-83 od 21. prosinca 2018., na sjednici vijeća 9. rujna 2021.

riješio je

Prihvaćaju se žalbe tužitelja i tuženice te se presuda Općinskog suda u Virovitici, Stalne službe u Slatini poslovni broj Povrv-99/2015-83 od 21. prosinca 2018. ukida u cijelosti i predmet vraća prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

1. Pobijanom presudom pod točkom I. izreke održan je na snazi platni nalog sadržan u rješenju o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave javnog bilježnika Janka Žitka iz Zagreba poslovni broj Ovr-211/2012 od 13. rujna 2012. u dijelu kojim je naloženo tuženici isplatiti tužitelju iznos od 1.298.464,30 kn zajedno sa pripadajućom zateznom kamatom tekućom na iznos od 1.106.833,18 kn od 11. rujna 2012. do isplate, kao i naknaditi trošak ovrhe u iznosu od 22.517,50 kn sa pripadajućom zateznom kamatom tekućom od 14. rujna 2012. do isplate. Točkom II. izreke u preostalom dijelu preko iznosa utvrđenog pod točkom I. izreke navedeni platni nalog je ukinut. Točkom III. izreke naloženo je tužitelju naknaditi tuženici parnični trošak u iznosu od 24.842,00 kn.

2. Navedenu presudu pravodobnom žalbom pobija tužitelj u točkama II. i III. izreke zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te pogrešne primjene materijalnog prava, predlažući drugostupanjskom sudu preinačiti pobijanu presudu na način da u cijelosti održi na

snazi platni nalog sadržan u rješenju o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave javnog bilježnika, podredno ukinuti pobijanu presudu i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

3. Navedenu presudu pravodobnom žalbom pobija tuženica u točki I. izreke zbog bitne povrede odredaba pamičnog postupka te nepotpuno i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, predlažući drugostupanjskom sudu pobijanu presudu preinačiti i odbiti zahtjev tužitelja u cijelosti te potvrditi odbijajući dio, podredno ukinuti pobijanu presudu i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.

4. Tužitelj je u odgovoru na žalbu u cijelosti osporio sve navode žalbe tuženice te predložio odbiti žalbu kao neosnovanu.

5. Tuženica je u odgovoru na žalbu u cijelosti osporila sve navode žalbe te predložila odbiti žalbu tužitelja kao neosnovanu.

6. Žalbe tužitelja i tuženice su osnovane.

7. Predmet postupka je zahtjev tužitelja za isplatu iznosa od 3.000.000,00 kn u ispunjenju mjenične obveze po osnovi vlastite bjanko mjenice koju je izdala tuženica.

8. Prvostupanjski sud je ocjenu djelomične osnovanosti i djelomične neosnovanosti zahtjeva tužitelja, na temelju iskaza tuženice, iskaza sasiušanih svjedoka Vlaste Gorup, Dražena Kralja, Zdravka Lenarda, Josipa Rastije, Ivanke Konta i Nenada Homara, nalaza i mišljenja te dopuna nalaza i mišljenja financijskog vještaka Đurđice Smrček-Barjaktar te dokumentacije priložene u spis, utemeljio na slijedećim nespornim i dokaznim postupkom utvrđenim činjenicama:

- da su nesporno trgovačka društva u vlasništvu obitelji tuženice poslovala sa trgovačkim društvima u vlasništvu obitelji Gorup na način da su trgovačka društva iz obitelji tužitelja uglavnom bili dobavljači za poljoprivredni repromaterijal, a društva u vlasništvu obitelji tužene (Poljoprivredna zadruga Sopje, Novi Agrar d.o.o., Slavonka d.o.o. i Poljoprivredna zadruga Čadavica) su tužitelju nakon žetve predavali merkantilne proizvode,
- da iz iskaza svjedoka Vlaste Gorup i Dražena Kralja proizlazi da su njihovi odnosi bili regulirani ugovorima u kojima su utvrđeni uvjeti kupoprodaje i garancija plaćanja, garancije su bile zadužnice društva s kojima je posao ugovoren i osobna jamstva – mjenice vlasnika tvrtke, da su se za svaki novi posao tražile zadužnice, ali su se koristile mjenice koje su već postojale, jer su bili isti vlasnici, da su osobne mjenice izdali Josip Rastija i Ruža Rastija i da su iste služile za osiguranje obveza prema grupaciji Gorup, a sve prema dogovoru Josipa Rastije sa Božidarom Gorupom i Zdravkom Lenardom,
- da iz iskaza svjedoka Dražena Kralja proizlazi da su osobne mjenice koje su izdali Josip Rastija i Ruža Rastija služile za osiguranje naplate obveza društva Novi Agrar d.o.o. i Slavonka d.o.o., da nije bilo posebno napisano za koji je posao izdana mjenica i za osiguranje kojih obveza, da nisu postojala mjenična očitovanja, da su mjenice bile deponirane sve dok se poslovalo sa određenom tvrtkom, a kada je poslovanje prestalo, mjenice kao sredstvo osiguranja su vraćane izdatniku,
- da iz iskaza tuženice proizlazi da je dana 23. lipnja 2008. izdala vlastitu mjenicu kao garanciju za osiguranje obveza prema Gorup d.o.o. isključivo za osiguranje obveza

Poljoprivredne zadruge Sopje, da je navedena mjenica popraćena dopisom i mogla se popuniti samo za osiguranje obveza Poljoprivredne zadruge Sopje te da nije bilo dogovora da predmetna mjenica ostane za osiguranje nekih drugih obveza,

- da iz iskaza svjedoka Josipa Rastije i Ivanke Konta proizlazi da su osobna mjenice Josipa Rastije i Ruže Rastije predane Božidaru Gorupu i Zdravku Lenardu dana 23. lipnja 2008. za osiguranje kredita u vidu repromaterijala, gnojiva, sjemena i zaštite za proljetnu sjetvu 2008. po osnovi ugovora o proizvodnji zaključenog između Poljoprivredne zadruge Sopje i Gorup d.o.o., da je Poljoprivredna zadruga Sopje otišla u stečaj 2012. i prije stečaja nije imala nikakvih dugovanja niti prema Gorup d.o.o. niti prema Stočarstvo-Ratarstvo d.o.o., te da je predmetna mjenica predana uz dopis u kojem je bilo točno navedeno za koju namjenu je ista izdana,

- da u tijeku postupka nije utvrđeno postojanje dokumenta kojim se potvrđuje da su društvo Stočarstvo-Ratarstvo d.o.o. i njegov sljednik Gorup Stočarstvo d.o.o. izvršilo preuzimanje sporne mjenice niti kada je preuzelo popratni dopis od 23. lipnja 2008. u kojem je navedeno da su dvije sporne mjenice na ime Josipa Rastije i Ruže Rastija izdane kao garancija za obveze koje ima Poljoprivredna zadruga Sopje prema Stočarstvo-Ratarstvo d.o.o.,

- da je iz nalaza i mišljenja te dopuna nalaza i mišljenja financijskog vještaka utvrđeno da je prednik tužitelja Stočarstvo – Ratarstvo d.o.o. na dan 10. rujna 2012. imao prema društvu Novi Agrar d.o.o. dospjelo potraživanje u ukupnom iznosu od 1.298.464,30 kn (isto se odnosilo na isporučeni repromaterijal u iznosu od 1.106.833,18 kn i na zatezne kamate u iznosu od 191.631,16 kn), da vještakinja nije utvrdila da je na dan 10. rujna 2012. postojalo potraživanje od Slavonke d.o.o. za plaćanja po kreditu prema Croatia osiguranju d.d. po Ugovoru o dugoročnom kreditu broj: 451000110 od 7. travnja 2010., odobrenom Slavonki d.o.o., dok je prema podacima društva Slavonka d.o.o. na dan 10. rujna 2012. postojao dug prema Croatia osiguranju d.d. po Ugovoru o dugoročnom kreditu broj: 451000110 od 7. travnja 2010. na iznos od 840.474,28 kn; da je Croatia osiguranje d.d. na dan 6. srpnja 2012. dostavila pregled otvorenih stavki po predmetnom kreditu iz kojeg proizlazi da je dug Slavonke d.o.o. po navedenom kreditu iznosio 1.136.678,74 kn; da je prema nalazu vještaka tužitelj odnosno društvo Stočarstvo – Ratarstvo d.o.o. na dan 10. rujna 2012. imalo potraživanje prema tvrtki Slavonka d.o.o. po osnovi kamata u iznosu od 40.476,34 kn ali da za isto nema priloženog obračuna kamata i ne može se utvrditi po kojoj osnovi je kamata obračunata; da prema nalazu vještakinje u spisu ne postoje podaci da društvo Stočarstvo – Ratarstvo d.o.o. na dan 10. rujna 2012. potražuje od društva Slavonka d.o.o. bilo koji iznos po osnovi plaćanja po Ugovoru o kreditu broj: 510160-9033378 od 17. prosinca 2008. kojim je Slatinska banka d.d. odobrila društvu Slavonka d.o.o. kredit u iznosu od 800.000,00 kn.

8.1. Prvostupanjski sud, polazeći od navedenih činjeničnih utvrđenja, te prihvaćajući iskaze svjedoka Vlaste Gorup, Dražena Kralja i Zdravka Lenarda u dijelu gdje su iskazivali da se za zaključenje novih poslova nisu izdavale nove mjenice, već su postojeće mjenice služile za osiguranje novih obaveza, a ne prihvaćajući iskaz svjedokinje Ivanke Konta da su sporne mjenice predane uz dopis i radi osiguranja samo obveza Poljoprivredne zadruge Sopje, zaključuje da je predmetna bjanko mjenica izdana po tuženici izdana za osiguranje obveza svih društava u vlasništvu obitelji Rastija prema društvima u vlasništvu obitelji Gorup, te da je prednik tužitelja Stočarstvo-Ratarstvo d.o.o. popunilo bjanko mjenicu serije A 05234743 na iznos od 3.000.000,00 kn kojom se tuženica obvezala na plaćanje navedenog iznosa s danom

10. rujna 2012. jer su očito društva u vlasništvu obitelji Rastija imala dugovanja prema tužitelju. Prihvaćajući nalaz i mišljenje te dopune nalaza i mišljenja financijskog vještaka, prvostupanjski sud utvrđuje postojanje potraživanja tužitelja prema društvu Novi Agrar d.o.o. na dan 10. rujna 2012. u iznosu od 1.298.464,30 kn (isto se sastoji od duga za isporučeni repromaterijal u iznosu od 1.106.833,18 kn i zateznih kamata u iznosu od 191.631,12 kn), pa kako tuženica nije dokazala da je isto plaćeno a za osiguranje istoga je izdala predmetnu mjenicu, u tom dijelu održao je na snazi platni nalog, dok je u preostalom dijelu ukinuo platni nalog sadržan u rješenju o ovrši javnog bilježnika zaključivši da tužitelj nije dokazao da ima dospjelo potraživanje prema tuženici te društvima Novi Agrar d.o.o. i Slavonka d.o.o., a za čije osiguranje je predmetna mjenica izdana.

9. Tužitelj, osporavajući pobijanu presudu, prvenstveno ističe da mu je povrijeđeno pravo na pravično suđenje zajamčeno odredbom čl. 29. st. 1. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/1990, 135/1997, 8/1998, 113/2000, 124/2000, 28/2001, 41/2001, 55/2001, 76/2010, 85/2010 i 5/2014, dalje: Ustav RH) jer se prvostupanjski sud nije očitovao niti na jedan prigovor tužitelja u pogledu nalaza i mišljenja vještaka, a niti je obrazložio zbog čega nije prihvaćen zahtjev tužitelja za provođenje novog financijskog vještačenja po novom vještaku. Navodi da vještakinja u svojem nalazu i mišljenju te dopunama nalaza i mišljenja nije obuhvatila cjelokupni sporni poslovni odnos, nego je svoj nalaz i mišljenje pretežno utemeljila na ispravama koje joj je dostavila tuženica, ali ne i na ispravama koje je dostavio tužitelj, zbog čega sud nije smio prihvatiti nalaz i mišljenje vještakinje u kojem se rigidno i usko tumače šturi sirovi knjigovodstveni podaci, već je trebao odrediti novo vještačenje u kojem je trebalo uzeti u obzir cjelokupni odnos između tužitelja i društava u vlasništvu obitelji Rastija, zbog čega je činjenično stanje ostalo pogrešno i nepotpuno utvrđeno (ostala je i dalje sporna visina predmetnog duga, a što je odlučna činjenica), a posljedično tome je i pogrešno primijenjeno materijalno pravo.

10. Tuženica u žalbi ističe da je među strankama sporno da li je bjanko mjenica izdana tužitelju ili njegovom predniku za sva njihova potraživanja, kako to tvrdi tužitelj, a ona osporava. Navodi da je bjanko mjenicu izdala za osiguranje dugovanja Poljoprivredne zadruge Sopje prema Gorup d.o.o., da je Poljoprivredna zadruga Sopje platila dugovanje Gorup d.o.o., da Gorup d.o.o. nema potraživanja prema Poljoprivrednoj zadrugi Sopje i bio je dužan vratiti mjenicu. Tuženica ističe da niti tužitelju niti njegovom predniku nije izdana mjenica, da su isti neovlašteno došli u posjed mjenice i istu dali na naplatu, jer je sporna mjenica izdana za konkretan posao, a kako to proizlazi iz iskaza svjedoka Ivanke Konta i Josipa Rastije te dopisa od 23. lipnja 2008. u kojem je točno navedeno u koju je svrhu mjenica izdana, a kojim dokazima i iskazima sud ne vjeruje. Zaključno tuženica navodi da nesporni dokazi o izdanoj mjenici dokazuju svrhu za koju je izdana mjenica, da su neistiniti navodi tužitelja i da nema osnova za naplatu potraživanja jer ne postoji pravni posao za koji tužitelj traži naplatu.

11. Zaključak prvostupanjskog suda da je sporna mjenica izdana za cjelokupnu poslovnu suradnju između trgovačkih društva grupacije Gorup i trgovačkih društava u vlasništvu obitelji Rastija, a posebice za pravne poslove koji su sklopljeni nakon njezinog izdavanja, ne može se prihvatiti jer razlozi o odlučnim činjenicama koji bi upućivali na njegovu pravilnost nemaju uporišta u stanju spisa, dok o istaknutom

prigovoru protuugovornog ispunjenja uopće nema razloga, čime je ostvarena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a, a zbog pogrešne primjene materijalnog prava činjenično stanje je ostalo nepotpuno utvrđeno.

11.1. Tuženica je tijekom postupka, a isto ističe i u žalbi, istaknula prigovor nezakonitog stjecanja mjenice, a koji u širem smislu obuhvaća i prigovor protupravnog ispunjenja mjenice iz čl. 16. Zakona o mjenici ("Narodne novine" broj 74/1994, dalje: ZM), pa je stoga u ovom konkretnom slučaju bilo potrebno utvrditi sve činjenice i raspraviti sve okolnosti od kojih ovisi pravilna primjena odredbe čl. 16. st. 1. ZM, jer je u ovom konkretnom slučaju mjerodavan sporazum davatelja mjenice (tuženice-trasanta) i primatelja mjenice (vjerovnika-tužitelja), a obzirom da se prema stanju spisa mjenica nalazi u rukama vjerovnika (tužitelja) iz osnovnog posla (prema iskazu svjedokinje Vlaste Gorup i izvratku iz sudskog registra na strani tužitelja i njegovih prednika radilo se samo u statusnim promjenama, ali niti na mjenici nema indosamenata koji bi upućivali na zaključak da je imatelj mjenice različit od osobe vjerovnika iz osnovnog posla) i tuženica može tužitelju kao mjeničnom vjerovniku istaknuti prigovor protuugovornog ispunjenja. Stoga je relevantno samo to je li tužitelj u mjenični blanket unio sastojke protivno sporazumu između njega i izdatnika mjenice (trasanta) odnosno trebalo je odgovoriti da li je doista sporazum izdatnika-dužnika (ovdje tuženice) i tužitelja kao mjeničnog vjerovnika išao u pravcu ukupnosti, odnosno cjelokupnog budućeg dugovanja dužnika, bez ikakvih vremenskih i numeričkih ograničenja i na temelju kojih dokaza bi bio opravdan takav zaključak kada upravo tuženica u svom iskazu postojanje takvog sporazuma ne potvrđuje odnosno osporava ga. Svi žalbeni razlozi tuženice imaju izvoriste upravo u osporavanju takvog sporazuma odnosno u prigovoru protuugovornog ispunjenja mjenice u smislu odredbe 16. ZM, upućujući na iskaz upravo tuženice te svjedoka Josipa Rastije i Ivanke Konta, zatim postojanje većeg broja izdanih mjenica za osiguranje tražbina koje proistječu iz ugovora o dugoročnom kreditu od 26. studenoga 2008. sklopljenom između Slatinske banke d.d. Slatina kao kreditora i Slavonke d.o.o. kao korisnika kredita te sudužnika Stočarstvo-ratarstvo d.o.o., Novi agrar d.o.o., Gorup d.o.o., Josipa Rastije i Ruže Rastije te ugovora o dugoročnom zajmu broj 451000110 od 7. travnja 2010. sklopljenom između Croatia osiguranja d.d. kao zajmodavca i Slavonke d.o.o. kao zajmoprimca, a po kojim ugovorima je između ostalog obuhvaćeno i utuženo potraživanje u ovom postupku, ali i iskaze svjedoka Vlaste Gorup i Dražena Kralja iz kojih proizlazi da su se za svaki pojedinačni posao davala sredstva osiguranja prema utvrđenim uvjetima poslovanja (zadužnice, mjenice, založna prava), da su mjenice bile deponirane sve dok se poslovalo s određenom tvrtkom a kad je poslovanje završilo, mjenice su se vraćale.

11.2. Imajući u vidu da je prema tvrdnjama tuženice poslovanje grupacije Gorup d.o.o. završilo sa Poljoprivrednom zadrugom 2010. (kada je ista otišla u stečaj) te da je prema dopisu od 23. lipnja 2008. spoma mjenica izdana za osiguranje obveza koje ima Poljoprivredna zadruga Sopje prema Gorup d.o.o., nije jasno zbog čega spoma mjenica nije vraćena tuženici. Nadalje, iz stanja spisa proizlazi da su potraživanja iz ugovora o dugoročnom kreditu od 26. studenoga 2008. sklopljenog između Slatinske banke d.d. Slatina kao kreditora i Slavonke d.o.o. kao korisnika kredita te sudužnika Stočarstvo-ratarstvo d.o.o., Novi agrar d.o.o., Gorup d.o.o., Josipa Rastije i Ruže Rastije (ista nije predala mjenicu za osiguranje tog potraživanja) i ugovora o

dugoročnom zajmu broj 451000110 od 7. travnja 2010. sklopljenog između Croatia osiguranja d.d. kao zajmodavca i Slavonke d.o.o. kao zajmoprimca (a utuženo potraživanje u ovom postupku odnosi se upravo na tražbine iz tih ugovora) proizlazi da su potraživanja po tim ugovorima, između ostalog, osigurana mjenicama korisnika kredita Slavonke d.o.o. i mjenicama sudužnika Stočarstvo-ratarstvo d.o.o., Novi agrar d.o.o., Gorup d.o.o. i Josipa Rastije, pa stoga nije jasno zbog čega bi, ako je jedna mjenica (i to bjanko mjenica tuženice) bila dovoljna za osiguranje ukupnog dugovanja tvrtki u vlasništvu obitelji Rastija, bilo potrebno po navedenim ugovorima izdavati i daljnje mjenice. Vezano za navedeno, postavlja se i pitanje kako se sa spornom mjenicom izdanom 23. lipnja 2008. mogla osigurati neka obveza koja još u trenutku njezinog izdavanja nije postojala, kraj činjenice da iz sadržaja ugovora iz kojih proistječe utuženo potraživanje jasno proizlazi da su ta potraživanja osigurana sredstvima osiguranja navedenim u tim ugovorima, uključujući i mjenice.

12. Tužitelj žalbom osporava samo po prvostupanjskom sudu utvrđenu visinu tužbenog zahtjeva. Međutim, obzirom na istaknuti prigovor protuugovornog ispunjenja, to za sada činjenično stanje nije utvrđeno u dovoljnoj mjeri koja bi omogućila ocjenu osnovanosti žalbenih navoda tužitelja vezano za visinu tužbenog zahtjeva, pa je iz tog razloga i žalba tužitelja osnovana.

13. Slijedom iznijetih razloga, valjalo je prihvatiti žalbe tužitelja i tuženice i primjenom odredbe čl. 369. st. 1. i čl. 370. ZPP-a ukinuti prvostupanjsku presudu i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

14. U ponovljenom postupku prvostupanjski sud će na novoj glavnoj raspravi sa strankama raspraviti sporna pitanja na koja mu je ukazano ovim rješenjem, te će radi utvrđivanja odlučnih činjenica ponovno ocijeniti provedene dokaza, te potom donijeti novu odluku, koju će obrazložiti jasnim i dostatnim razlozima, koji će omogućiti ispitivanje odluke po eventualnoj žalbi.

U Varaždinu 9. rujna 2021.

Predsjednica vijeća

Sanja Bađun

Dokument je elektronički potpisan:
SANJA BAĐUN

Vrijeme potpisivanja:
30-09-2021
10:38:56

DN:
C=HR
O=ŽUPANIJSKI SUD
P=3.4.97748.3004852202051700005075400
L=VARAŽDIN
S=BAĐUN
O=SANJA
CN=SANJA BAĐUN

Broj zapisa: **eb2ff-b10df**

Kontrolni broj: **027ad-16ba8-7f4b6**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:
CN=SANJA BAĐUN, L=VARAŽDIN, O=ŽUPANIJSKI SUD, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Županijski sud u Varaždinu** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.